

Partimotion

Motion till riksdagen 2016/17:1070

av Jan Björklund m.fl. (L)

På väg mot ett fossilfritt Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka systemet med utsläppsrätter inom EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grön skatteväxling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svensk export av klimatsmart el till vårt närområde och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut subventioner till olika energislag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa effektskatten på kärnkraft och fastighetsskatten på vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna vårt i princip 100 procent fossilfria energisystem och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en konsekvensanalys av vad stängningar av reaktorer betyder för förlorad baskraft och ökad energiimport liksom klimatet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och innovation och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och innovation kring energilagring, fjärde generationens kärnkraft samt järn- och stålindustrin och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om solenergi och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om europeisk flygskatt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöpåverkan från transportsektorn måste minska och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fordonsskatt utifrån koldioxid per kilometer och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omvänd miljöbilsbonus och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omläggning av reseavdraget och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjt förmånsvärde för bilar som inte är miljöbilar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om laddstolpar och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att marknaden driver på om miljömärkning av biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffandet av dieselsubventioner i gruvnäringen och jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Uppvärmningen av jorden genom ökade koldioxidutsläpp är sannolikt den största framtidsutmaningen för vår generation. Sverige är och ska fortsatt vara ett grönt föregångsland där bättre miljö och minskade utsläpp går hand i hand med ekonomisk tillväxt. Liberal miljö- och klimatpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och utifrån marknadsekonomiska principer. Den medverkar till att förenkla för människor att ta ansvar utan att detaljstyra deras vardagsliv. Konsumenten ska kunna göra aktiva och informerade val. Teknisk utveckling är en central del av lösningen på dagens miljöproblem

Vi utgår från försiktighetsprincipen och principen att förorenaren ska betala. Centralt för en effektiv klimatpolitik är principen om ett pris på koldioxid. Det måste kosta att skada klimatet. Liberalerna vill driva på miljöanpassningen genom generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat och reformerat utsläppshandelssystem inom EU. Systemet med utsläppsrätter måste stärkas eftersom det idag inte fungerar tillräckligt effektivt. Överskottet på utsläppsrätter leder till för låga priser och bristande klimatstyrning. Annullering av utsläppsrätter kan användas för att stärka prissignalerna men Liberalerna ifrågasätter att regeringen ensidigt avser att lägga skattemedel på att köpa in och annullera utsläppsrätter. Det är inom EU Sverige måste driva på för att få till ett effektivare system.

Miljöförstöring och klimathot stannar inte vid nationsgränser. Sverige ska vara en förebild och en pådrivande kraft inom EU och i det globala arbetet för ett hållbart samhälle. Ett land som visar ledarskap och förenar välstånd med ansvar för miljö och klimat. Vi står bakom de klimatpolitiska mål som Liberalerna och sex andra partier har enats om inom ramen för Miljömålsberedningen. Parisavtalet är utgångspunkten för dessa mål.

Sverige behöver en grön skatteväxling där skatten på jobb måste sänkas medan olika former av miljö- och klimatpåverkande skatter och avgifter bör höjas. Dessvärre konstaterar vi att den rödgröna regeringen blir allt mer röd istället för grön. Regeringen höjer bara skatterna och de stora klimatinvesteringar regeringen säger sig vilja genomföra skjuts fram till efter denna mandatperiod.

En liberal och grön skatteväxling innebär att ekonomiska styrmedel ska användas, med beaktande av jobben och konkurrenskraften, för att möta klimatkrisen och föra Sverige närmare klimatmålen. Att bryta beroendet av fossila bränslen är nödvändigt för att rädda klimatet. Det krävs kraftfulla åtgärder främst inom områden som transport, processindustrin, energi samt jord- och skogsbruket. Liberalerna vill ta viktiga steg mot ett fossilfritt Sverige.

Fossilfri energiproduktion

Energiproduktion skapar nästan alltid någon form av miljöpåverkan. Fossila bränslen skadar klimatet och förorenar luften. Kärnkraft skapar farligt avfall som måste hanteras. Förnybar energi förbrukar inte resurser som tar slut men kan i vissa fall påverka naturen och tära på den biologiska mångfalden. Energisystemets miljö- och klimateffekter ska minskas genom energieffektivisering och en successiv introduktion av klimatneutrala produktionsformer.

Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. Näringsliv och privatpersoner måste kunna lita på en trygg elförsörjning med hög leveranssäkerhet till rimliga priser alla årets dagar. En långsiktig och stabil energiförsörjning är avgörande för klimatet, svenska jobb och svensk konkurrenskraft och därmed vår tillväxt och välfärd.

Våra utsläpp av växthusgaser är bland de lägsta inom EU och OECD. Så mycket som 80 procent av energitillförseln i EU kommer från fossila energikällor. Sverige kan därmed spela en roll som föregångsland avseende omställning från ett fossilberoende och kan också vara exportland för klimatsmart el till vårt närområde. Genom vår elexport till våra EU-grannar kan vi bidra till att göra EU mer energisäkert och våra grannar mindre beroende av rysk gas.

Liberalerna står inte bakom energiöverenskommelsen som i juni slöts mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Överenskommelsen är dyr, dålig för Sverige och saknar klimatnytta. Ett mål om 100 procent förnybart sätts till 2040 vilket av olika partier tolkas olika. Ena sidan jublar att kärnkraften läggs ner och andra sidan hävdar att kärnkraften räddats.

Energiöverenskommelsen innebär stora subventioner till förnybara energikällor trots att energimarknaden redan är så mättad att inga nya investeringar lönar sig. Subventionerna är dyra och snedvrider konkurrensen och slår mot vattenkraftens och kärnkraftens lönsamhet och bör därför istället fasas ut. Riksdagens utredningstjänst har räknat ut att en ökad ambitionsnivå i elcertifikatsystemet från 2021 till 2045 kostar miljarder och kan sammanlagt hamna på runt 100 miljarder beroende på priserna på elcertifikatmarknaden. Havsbaserad vind är bland de dyraste kraftslagen och enligt Energimyndigheten kostar 10 TWh havsbaserad vind mellan 80 och 100 miljarder.

Liberalerna var det första partiet att driva frågan om avskaffad effektskatt på kärnkraft och vi välkomnar därför att effektskatten nu fasas ut. Att fastighetsskatten på vattenkraft sänks är också bra. Effektiviseringar och nya investeringar behövs för det som är kronjuvelen i vår svenska energimix.

Liberalerna vill rikta fokus på att minska vårt beroende av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidfri produktion. Vi vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem. Därför kan vi inte stå bakom målet på 100 procent förnybart som är en del av energiöverenskommelsen. Vi ser förnybar energi som ett medel för att uppnå

billig och miljövänlig el och inte som ett mål i sig. Målet bör i stället vara att värna om det 100 procent fossilfria elsystem som Sverige nästan har uppnått. Vi anser att det finns betydligt större klimatvinster att göra genom att vidta åtgärder inom de sektorer som har höga klimatutsläpp såsom transportsektorn, processindustrin och jordbruket.

Sverige är med vår tunga basindustri beroende av en stabil elproduktion årets alla dagar, även kalla vinterdagar. Genom att öka andelen väderberoende el samtidigt som fyra kärnkraftsreaktorer stänger i förtid riskerar vi att öka vårt beroende av fossila energikällor. Liberalerna efterlyser en konsekvensanalys av vad stängningar av reaktorer betyder för förlorad baskraft och ökad energiimport liksom klimatet. Ett sådant uppdrag bör läggas på Energimyndigheten. Sverige behöver en liberalisering av energipolitiken som sätter klimathänsyn, långsiktiga spelregler och konkurrensneutrala villkor i första rummet. Att låta kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och solkraft konkurrera på egna meriter är grunden för en liberal och fungerande energimarknad. Visionen för energipolitiken bör vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet.

Vi lever i en spännande tid där det pågår en snabb teknisk utveckling på energiområdet. Det finns en stor potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag, solenergi och biogas samt att utveckla nya tekniker som vågkraft. Tekniska innovationer och produktutveckling liksom utvecklingen av nya tjänster och affärsmodeller är viktiga delar för att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Med en ökad andel förnybar energi ökar behovet av lagring och flexibilitet i energisystemet. Liberalerna vill därför satsa på forskning och innovation kring energilagring och batterier.

Fler dörrar måste hållas öppna för att säkerställa ett hållbart energisystem i framtiden. Fjärde generationens kärnkraftsreaktorer har potential att sänka utsläppen av koldioxid samtidigt som avfallet kan bearbetas och användas som bränsle. För klimatets skull bör förslaget från våra ledande tekniska universitet att bygga en svensk forskningsreaktor genomföras. I samband med behandlingen av den kommande forskningspropositionen vill Liberalerna avsätta medel till en forskningsreaktor.

Sveriges välfärd och tillväxt är beroende av en konkurrenskraftig industri. Samtidigt står industrin för en stor del av våra koldioxidutsläpp och alla insatser för att minska utsläppen är viktiga. Energimyndigheten genomför för närvarande en intressant studie om olika aspekter och förutsättningar för att på sikt kunna tillverka järn från järnmalm i Sverige utan utsläpp av koldioxid till atmosfären vilket bland annat kräver tillgång till mycket el. Liberalerna anser att denna typ av forskning och projekt på olika sätt bör främjas.

Regeringen väljer kortsiktiga bidrag och stöd för att stimulera förnybar energi. Ambitionen är lovvärd men det behövs inte mer pengar till investeringsstöd, något som branschen själv påpekar. Vad svensk energimarknad behöver är långsiktiga och teknikneutrala styrmedel, inte kortsiktiga och oförutsägbara bidrag.

Liberalerna är kritiska till regeringens ambivalenta och otydliga politik när det gäller skatt på småskalig förnybar energi, såsom solenergi. Oklara ekonomiska spelregler gynnar inte en växande marknad och regeringens agerande försvårar utbyggnaden av solenergi. Solenergi har stor utvecklingspotential och att allt fler privatpersoner men även offentliga aktörer och företag väljer denna energiform är glädjande. Systemet med beskattning som utgår per juridisk person i stället för per anläggning drabbar fastighetsägare och andra med ett diversifierat fastighetsbestånd och hämmar därmed

utbyggnaden av solenergi på platser där småskalig energiutvinning och energianvändning sker på samma punkt.

Vi lever i en tid där hela energimarknaden är under förändring. Liberalerna kommer därför fortsätta att utveckla politiken för att främja en fossilfri energiproduktion utan kortsiktiga bidrag men med långsiktiga och konkurrensneutrala villkor.

Fossilfria transporter

Den största utmaningen, men också största potentialen, när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är transportsektorn. Sektorn bidrar med den största nationella påverkan på klimatet och här finns också det största beroendet av import av energiråvara såsom rysk olja. Miljöpåverkan från transportsektorn måste minska och åtgärder krävs för att nå det långsiktiga målet om en fossilfri fordonsflotta. Liberalerna vill ha en ekonomisk styrning som sker på ett kostnadseffektivt och långsiktigt sätt.

Det är positivt med den elektrifiering av transportsektorn som pågår. Marknaden utvecklar och driver på men det kan finnas anledning till ekonomiska styrmedel för att driva på utvecklingen. I sammanhanget är det värt att nämna vikten av en stabil och koldioxidsnål energiproduktion som levererar ren el till eldrivna fordon. Liberalerna anser att vattenkraft, kärnkraft och förnybar el har en viktig del i detta.

Utifrån principen om att förorenare ska betala vill vi se en europeisk flygskatt. Vidare ställer vi oss bakom den bensinskattehöjning som genomförts och anser att det är rimligt att indexera bränsleskatten. Fordonsskatt ska betalas för personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar bl.a. utifrån fordonets koldioxidutsläpp per kilometer. För äldre fordon ska fordonsskatten betalas bland annat utifrån fordonets vikt.

Liberalerna föreslår en omvänd miljöbilsbonus där bilar som inte skulle vara berättigade till en miljöbilspremie, enligt gällande regelverk, får förhöjd fordonsskatt. Vi anser inte att det är rimligt att en bonus ska utbetalas för att man köper en bil. Istället bör miljöbilsbonusen utformas som en förhöjd skatt på bilar med negativ klimatpåverkan.

Liberalerna föreslår också en omläggning av reseavdraget i syfte att öka dess regionala träffsäkerhet och minska exponeringen mot felaktigheter i utnyttjandet av avdraget. Tanken är att reseavdraget ska differentieras så att det begränsas i de regioner där det finns en fungerande kollektivtrafik jämfört med mer glesbefolkade regioner där man är mer beroende av bil för transporter. Frågan om vägavgifter på motorvägssträckor där det finns särskilt goda kollektivtrafikalternativ bör också övervägas och i så fall ska miljöbilar undantas från vägavgifterna.

Vi föreslår vidare att förmånsvärdet för bilar som inte är miljöbilar höjs med 20 procent eller maximalt 16 000 kronor per år. En höjning av förmånsvärdet för bilar som inte är miljöbilar innebär att individens beskattningsbara inkomst ökar.

Det behövs en bättre infrastruktur för att främja en fossilfri fordonsflotta och det är rimligt att staten står för en del av dessa investeringar. Vi vill därför se satsningar på utbyggd laddinfrastruktur. Även olika former av biodrivmedel behövs för att ta steg mot en fossilfri fordonsflotta. Det måste vara lätt för konsumenten att göra rätt och vi är positiva till att marknaden driver på för olika former av miljömärkning av biodrivmedel.

Utöver dessa statliga insatser finns anledning att på lokal och regional nivå främja en fossilfri fordonsflotta genom åtgärder såsom fri parkering, bussfiler och slopad trängselskatt för eldrivna lätta lastbilar, taxi och personbilar. Genom att tillåta längre

och tyngre lastbilar går det att minska utsläppen samtidigt som effektiviteten och lönsamheten ökar. Längre och tyngre fordon kan frakta mer gods per lastbil.

Klimatavtalet från Paris underströk vikten av att avskaffa olika former av subventioner och stöd till fossila bränslen. Därför föreslår Liberalerna ett slopande av nedsättningen av energi- och koldioxidskatt för diesel inom gruvindustriell verksamhet.

Även dieselsubventionerna till jordbruket måste i enlighet med klimatavtalet successivt avskaffas. Regeringen har med start 2016 i det närmaste fördubblat dessa dieselsubventioner. Liberalerna driver istället tydligt på för att jordbrukspolitiken ska ha ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Jordbruket ska i likhet med andra sektorer bära sina egna miljö- och klimatkostnader, men också ersättas för kollektiva nyttigheter som naturvård samt bevarande av den biologiska mångfalden. Därigenom förstärks drivkrafterna för effektivisering och klimatsmart teknik.

Jan Björklund (L)

Christer Nylander (L)

Tina Acketoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Roger Haddad (L)

Nina Lundström (L)

Birgitta Ohlsson (L)

Mathias Sundin (L)

Maria Weimer (L)

Allan Widman (L)

Said Abdu (L)

Maria Arnholm (L)

Bengt Eliasson (L)

Robert Hannah (L)

Fredrik Malm (L)

Mats Persson (L)

Lars Tysklind (L)

Barbro Westerholm (L)

Christina Örnebjär (L)